

USAID
აშორისალი სამსახური

PH international
ADVANCING SOCIETIES. CONNECTING PEOPLE

ctc
Empowering
People for
Change

სესმენტები 2013

საინფორმაციო ბიულეტენი სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის ფორუმისათვის

გამოიცემა „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში

ძვირფასო მკითხველო,

გთავაზობთ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის საინფორმაციო ბიულეტენის მორიგ, სექტემბრის თვის ნომერს, რომელიც „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში ბოლო სამი თვის განმავლობაში მომხდარი მოვლენების და სიახლეების შესახებ მოგითხობთ.

ბიულეტენი გამოიცემა სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმისათვის კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის CTC მიერ „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში. პროგრამას ახორციელებს ორგანიზაცია PH International ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით. პროგრამას მხარს უჭერს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო.

ნომერშია:

- „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის“ დაფუძნება – მიზნები და ამოცანები | გვ. 2
- პროგრამის ბოლო აკადემიური წლის გეგმები | გვ. 4
- პროგრამის მონაწილე პედაგოგთა და მოსწავლეთა ზაფხულის ამბები | გვ. 6
- წლევანდელი სასერტიფიკაციო გამოცდების შედეგები სამოქალაქო განათლებაში | გვ. 9
- ელექტრონული სახელმძღვანელო სამოქალაქო განათლების პედაგოგთათვის | გვ. 11

2013 წლის მაისში „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში ახალი ორგანიზაცია – „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი“ დაფუძნდა. რამ განაპირობა ფორუმის ცალკე, დამოუკიდებელ ორგანიზაციად ჩამოყალიბდა, რა მიზნებსა და ამოცანებს ისახავს და როგორ დაეხმარება იგი სამოქალაქო განათლების პედაგოგებს პროფესიონალიზმის განვითარებასა და კვალიფიკაციის ამაღლებაში, გვესაუბრება ორგანიზაციის ერთ-ერთი დამფუძნებელი და ხელმძღვანელი, სამოქალაქო განათლების ექსპერტი ნინო ბესელია;

სექტემბრიდან ქვეყნის საგანმანათლებლო სივრცეში ახალი აკადემიური წელი დაიწყო, რომელიც „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამისთვის“ ბოლო სამუშაო წელია და, ბუნებრივია, საკმაოდ დატვირთულიც. სწორედ მიმდინარე წლის გეგმებისა და ახლად დაფუძნებული „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის“ შესახებ მოვითხოვთ კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის CTC აღმასრულებელი დირექტორი ირინა ხანთაძე;

ტრადიციულად გაგაცნობთ „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში ბოლო სამი თვის განმავლობაში განხორციელებულ აქტივობებს. ზაფხულის ამბებზე ამჯერად პროგრამის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი მანანა ყუბანებილი გვიამბობს;

სერტიფიცირება ერთ-ერთი ყველაზე პრობლემატური თემაა სამოქალაქო განათლების პედაგოგთათვის, თუმცა წლევანდელი სასერტიფიკაციო გამოცდები შარშანდელთან შედარებით ორმაგად წარმატებული აღმოჩნდა მათთვის. ამ წარმატების და, ზოგადად, თემის ირგვლივ **სამოქალაქო განათლების ექსპერტი გიორგი გახელაძე ისაუბრებს**;

დაბოლოს, სიახლე სამოქალაქო განათლების პედაგოგთათვის – ელექტრონულ სივრცეში საგანმი დამხმარე სახელმძღვანელო აიტვირთა მათთვის, რომელიც სამი ნაწილისგან შედგება და საერთაშორისო ექსპერტების ნაშრომების კრებულს წარმოადგენს – **თეა გულაუ კრებულის შესახებ**.

„სამოქალაქო განათლებისა და კულტურული მემკვიდრეობის მიზნებისათვის ფონდი“ – მიზნები და ამოცანები

„სამოქალაქო განათლებისა და კულტურული მემკვიდრეობის მიზნებისათვის ფონდი“ 2013 წლის 30 მაისს „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფონდუმი“ დაფუძნდა, რომელიც წარმოადგენს არასამენარმეო (არაკომერციულ) იურიდიულ პირს, არის არაპოლიტიკური საზოგადოებრივი ორგანიზაცია და ორიენტირებულია სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიული გამოცდილებისა და კვალიფიკაციის ამაღლებაზე. თუ რა მიზნებსა და გეგმებს ისახავს ეს ახალი პროფესიული გაერთიანება და რა ტიპის საქმიანობებს განახორციელებს იგი, ინტერვიუ ვთხოვეთ ფონდუმის გამგეობის თავმჯდომარეს, სამოქალაქო განათლების საკითხებში ექსპერტსა და სახელმძღვანელოთა ავტორს ნინო ბესელიას:

ქალბატონო ნინო, გილოცავთ ახალი ორგანიზაციის დაფუძნებას და გისურვებთ წარმატებებს, რისთვისაც საკმაოდ სერიოზული საფუძველი, ვფიქრობ, უკვე გაქვთ... ვგულისხმობ იმ რესურსებსა და გამოცდილებას, რომელზე დაყრდნობითაც შეიქმნა ფონდი...

დიახ, საბედნიეროდ, ჩვენს საქმიანობას წულიდან არ ვიწყებთ. სწორედ პროგრამის ფარგლებში წლების მანძილზე დაგროვილმა წარმატებულმა შედეგებმა და მიღწევებმა განაპირობა მათ შენარჩუნებზე ზრუნვა. ამდენი ხნის მუშაობით დაგროვილი საკადრო და მატერიალური რესურსები პროგრამის დასრულების შემდეგ რომ არ გაფანტულიყო, გაჩნდა მათი არა მხოლოდ შენარჩუნების, არამედ მომავალში კიდევ უფრო განვითარების იდეა. ჩვენს საზოგადოებრივ რეალობაში არსებული სამწუხარო პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ ბევრი კარგი პროექტის მონაპოვარი დაკარგულა მისი დასრულების შემდეგ, ბევრი კარგი წამოწყება ვეღარ გაგრძელებულა დაფინანსების შეწყვეტის გამო. „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამა“ მილევის რეჟიმში უკვე და პროგრამის მესვეურებმა და მონაწილეებმა ერთობლივად გადაწყვიტეს, დაეფუძნებინათ ორგანიზაცია და დარჩენილი ერთი წელიწადი მისი გაძლიერებისთვის მოქმედობინათ, რათა მომავალში უკვე დამოუკიდებლად არსებობა შეძლოს.

ვინ არიან ფონდის დამფუძნებლები და ვის შეუძლია გახდეს მისი წევრი?

ფონდის დამფუძნებლები, ძირითადად, პროგრამის მონაწილე საპილოტე სკოლების პედაგოგები არიან, აგრეთვე სფეროს ექსპერტები,

რომლებიც პროგრამის მუშაობაში აქტიურად არიან ჩართული. მათ შორის გახლავთ სამოქალაქო განათლების ექსპერტი და სახელმძღვანელოთა ავტორი ნინო ერემაშვილი და პროგრამის მონაწილე საპილოტე სკოლების წარმატებული პედაგოგები: მაკა ბიბილეიშვილი, ნინა ფიფია, მადლენა შველიძე, ნათია ნამიჭერიშვილი და ლელა წურწუმია. ფონდის წევრი კი, სურვილის შემთხვევაში, შეუძლია გახდეს საქართველოს ზოგადსაგანამანთლებლო სკოლების სამოქალაქო განათლების ყველა პედაგოგს; სამოქალაქო განათლებით დაინტერესებულ ყველა სხვა მოქმედ პედაგოგს; ასევე მასწავლებლობის მაძიებელსა და შესაბამისი დისციპლინის სტუდენტს; სკოლის ადმინისტრაციის წევრს; სამოქალაქო განათლების სკითხების ექსპერტს. ფონდმში გაწევრიანების მსურველებმა განცხადებით უნდა მოგვმართონ ფონდის გამგეობას და გაიზიარონ ორგანიზაციის წესდება. ამჟამად ფონდმს უკვე ჰყავს 253 წევრი და ვიმედოვნებთ, რომ ეს რიცხვი მომავალში ბევრად გაიზრდება.

რატომ შეიძლება მოისურვონ პედაგოგებმა მასში გაწევრიანება, რა მიზნებს ისახავს და რა სერვისებს სთავაზობს ფონდი მათ?

სამოქალაქო განათლება, როგორც სასწავლო საგანი მხოლოდ რამდენიმე წლის წინათ შევიდა სასკოლო პროგრამაში და მის სწავლებას უამრავი თანმდევი პრობლემა ახლდა: არ იყვნენ ამ სპეციალობის პედაგოგები, არ არსებობდა რესურსები, სახელმძღვანელოები, დამსმარე ლიტერატურა, აგრეთვე სათანადო დამოკიდებულება და გარემო საგნის სწავლებისათვის... მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით სახელმწიფო საგანმანათლებლო სექტორის პარალელურად

აქტიურად იმუშავა არასამთავრობო სექტორმაც, კერძოდ კი – „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამამ“. პროგრამის ფარგლებში ბევრი რამ გააკეთდა აღნიშნული პრობლემების მოსახსნელად და დღეს შედარებაც არ შეიძლება, იმდენად უკეთესი ვითარებაა ამ მხრივ პროექტის საპილოტე სკოლებში. საგნის გაუმჯობესებულ სწავლებასთან ერთად აქტიურად მუშაობენ სასკოლო სამოქალაქო კლუბები, რომელთა მიერ განხორციელებული მცირე პროექტები სამოქალაქო თვითშეგნების და ცოდნის თვალსაჩინო მაგალითებია. ეს ყველაფერი ერთად პროგრამის ფარგლებში პედაგოგებისათვის ჩატარებული ტრენინგების, მასტერ-კლასების, მასწავლებელთა და მოსწავლეთათვის სპეციალურად შემუშავებული დამხმარე ლიტერატურის და კიდევ ბევრი სხვა კარგი ღონისძიების შედეგია. მაგრამ აუცილებელია, რომ სფეროს განვითარებაზე ზრუნვა პროგრამის დასრულების შემდეგაც გაგრძელდეს, რადგან ჯერ კიდევ არასახარბიელოა საგნის პედაგოგთა სამუშაო პირობები, საგნის პრესტიუზი (ხშირ შემთხვევაში მას მეორეხარისხოვნად თვლიან) და სხვა მთელი რიგი საკითხები... „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი“ სწორედ ამ საკითხებზე იმუშავებს და იზრუნებს სამოქალაქო განათლების სფეროში სიახლეებისა და ინვაციების დანერგვაზე; ქართულენოვანი ბეჭდვითი და ელექტრონული რესურსების/ლიტერატურის შექმნა-განვითარებაზე; პედაგოგთა პროფესიული განვითარების და სერტიფიცირების ხელშეწყობაზე; მასწავლებელთა შორის გამოცდილების გაზიარებისთვის გარემოს შექმნაზე; აგრეთვე ადგილობრივ და საერთაშორისო საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობაზე ქვეყანაში სამოქალაქო განათლების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით; სამოქალაქო განათლების სფეროში მიღწევების წახალისებასა და პროფესიული კონკურსების ორგანიზებაზე. ეს არის საკითხები, რომლებიც სისხლხორცეულად მნიშვნელოვანია პედაგოგებისათვის, ამიტომ, ვფიქრობთ, რომ ფორუმი მათვის პროფესიული განვითარების ასპარეზად იქცევა და მასში

გაერთიანების სურვილიც სამოქალაქო განათლების ბევრ პედაგოგს გაუჩინდება.

როგორ, რა ფორმით და მეთოდებით იმუშავებს ფორუმი?

ფორუმის საქმიანობა ძირითადად პედაგოგთა კვალიფიკაციის და პროფესიონალიზმის ამაღლებაზე იქნება ორიენტირებული, რისთვისაც სხვადასხვა ტრენინგ-პროგრამებსა და პროექტებს შევიმუშავებთ. ეს იქნება სწავლებაზე ორიენტირებლი პროექტები, რომლებიც მასწავლებელთა ცოდნის დონის, საგნობრივი და ზოგადი განათლების, პროფესიული უნარ-ჩვევების განვითარებას შეუწყობს ხელს. საწყის ეტაპზე ფორუმი მათ პროგრამის დაფინანსებით განახორციელებს, შემდეგ კი თავად მოვიპოვებთ დონორებსა და მხარდამჭერებს. ამ ეტაპზე, პროგრამის ფარგლებში, ორი პროექტია დაგეგმილი. პირველზე მუშაობა უკვე დავიწყეთ. იგი პედაგოგთა სერტიფიცირების თემას ეძლვნება, რადგან ეს განსაკუთრებით მტკიცნეული და პრობლემატური საკითხია დღეს სფეროში. პროექტი სასერტიფიკაციო გამოცდებისთვის პედაგოგთა მოსამზადებელ ტრენინგებს ითვალისწინებს, რომლის მოდულების განსაზღვრაზე ახლა ვმუშაობთ. მეორე პროექტი მომავალ ხელს განხორციელდება. ჯერ-ჯერობით მხოლოდ ამის თქმა შემიძლია. სრულ ინფორმაციას პირველი პროექტის და მისი მიმდინარეობის შესახებ ბიულეტენის მომდევნო ნომერში მოგანვდით.

ბოლო წლის გეგმები გამოყენების პერსპექტივით

„სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამა“, რომლის განხორციელებაც PH International-მა კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრთან CTC თანამშრომლობით 2011 წელს დაიწყო, მიღევის რეჟიმშია და მის დასრულებამდე ერთი აკადემიური წელილა დარჩა. ამ დროის მანძილზე პროგრამის ცხოვრებაში არაერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა მოხდა და ძალიან ბევრი საინტერესო ღონისძიება თუ აქტივობა ჩატარდა. პროგრამის გარკვეული კომპონენტები უკვე ამოინურა, გარკვეული ნაწილი კი კვლავაც გრძელდება. თუ რა პრიორიტეტებია განსაზღვრული პროგრამაში ბოლო სასწავლო წლის განმავლობაში და რა ღონისძიებებია დაგეგმილი, გვესაუბრება კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის CTC აღმასრულებელი დირექტორი ირინა ხანთაძე:

მიმდინარე აკადემიურ წელს ჩვენი საქმიანობის ძირითადი აქცენტი და ყურადღება გადატანილი იქნება „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმზე“, რომელიც 2013 წლის მაისში პროგრამის ფარგლებში დაფუძნდა. ორგანიზაციის მიზანია, პროექტის მონაცოვარი მისი დასრულების შემდეგაც შეინარჩუნოს და განავითაროს, ამიტომ მისი მხარდაჭერა და გაძლიერება ჩვენი მთავარი საზრუნოვი იქნება. თუმცა პარალელურად კვლავაც გაგრძელდება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიული განვითარებისკენ მიმართული ღონისძიებები, მათ შორის: ფორუმის წევრთა მონაცილეობით კვლავაც ჩატარდება სამოქალაქო განათლების ღია გაკვეთილები, რაც მასწავლებელთა პროფესიული გამოცდილების ურთიერთგაზიარებას და განვითარებას უზრუნველყოს ხელს, ხოლო ოქტომბერ-ნოემბერში გვექნება მრგვალი მაგიდები – დეცენტრალიზაციისა და თვითმმართველობის რეფორმის თემაზე. მოგეხსენებათ, დეცენტრალიზაციის პროცესი ქვეყანაში უკვე დაიწყო და თვითმმართელობის რეფორმის შესახებ კანონიც პარლამენტს მალე წარედგინება, რაც მნიშვნელოვანი ცვლილებაა ქვეყნის მოწყობის საქმეში და პირდაპირ კვეთაშია სამოქალაქო განათლებასთან. გვინდა, ამ საგნის პედაგოგები კარგად იყვნენ ინფორმირებული, თუ რას გულისხმობს აღნიშნული რეფორმა და საით მიდის ქვეყანა მოწყობის ამ გზით; გვინდა დავვეხმაროთ პედაგოგებს, კვალიფიციური ინფორმაცია მიიღო ყოველივე ამაზე და შემდეგ ეს ინფორმაცია ასევე კვალიფიციურად მიიტანონ თავიანთ სკოლებში. და თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ შემდეგი წელი თვითმმართველობის არჩევნების წელია, ხოლო ჩვენი პედაგოგები თავიანთ

სკოლებში საკლუბო მუშაობისას სხვადასხვა პროექტების ფარგლებში მჭირდოდ თანამშრომლობენ თვითმმართველობასთან, ვფიქრობთ, მათი მომზადება ასეთ საკითხებში ძალიან მნიშვნელოვანია. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით ჩვენ სპეციალურად მოვიწვიეთ ექსპერტი თვითმმართველობის საკითხებში სანდრო სვანიშვილი, რომელიც მრგვალ მაგიდებს ყველა რეგიონში ჩატარებს.

პროგრამის ღონისძიებათა შორის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ყოველწლიური ეროვნული კონფერენცია, რომელიც საინტერესოდ დატვირთული და ერთგვრად შემაჯამებელი აქტივობაა. თუ გაიმართება იგი კვლავაც?

დიახ, ეროვნული კონფერენცია მართლაც კარგ ტრადიციად გვექცა და დავგეგმეთ კვლავაც. იგი 2014 წლის 3 მაისს ჩატარდება და ეს იქნება ბოლო კონფერენცია პროგრამაში, ამიტომ გვინდა, კიდევ უფრო შინაარსიანი და ნაყოფიერი გამოვიდეს. მომავალში კი ვიმედოვნებთ, ამ ტრადიციას თავისი შესაძლებლობებითა და რესურსებით უკვე ფორუმი გააგრძელებს, რადგან გამოცდილებამ გვიჩვენა, რომ პედაგოგთა ასეთი მასშტაბური შეკრებები ძალიან სასარგებლოა მათვის. ამ დროს ისინი ერთმანეთს თავიანთ პროფესიულ ცოდნას უზიარებენ, იღებენ ახალა ინფორმაციას და პროფესიული მოტივაციაც ეზრდებათ. კვლავაც ჩატარდება კონკურსი სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგის გამოსავლენად. იგი დეკემბერში გამოცხადდება იმავე წესების მიხედვით, იმუშავებს დამოუკიდებელი უიური და გამარჯვებულები

ტრადიციულად ეროვნული კონფერენციის საზეიმო ნაწილში გამოვლინდებიან.

აქვე ვიტყვი, რომ ეროვნული კონფერენციის წინმსწრებად, მარტ-აპრილში ჩატარდება რეგიონალური კონფერენციები, რომლებიც დიდი ეროვნული კონფერენციისთვის შეამზადებს საფუძველს. რეგიონალური კონფერენციები ჩატარდება ყველა რეგიონში ადგილობრივი პედაგოგებისათვის საინტერესო თემებზე. მათ გამოვლენასა და, ზოგადად, რეგიონალური კონფერენციების ორგანიზებაში ფორუმის რეგიონალური კოორდინატორები დაგვეხმარებიან.

სხვა აქტივობების შესახებ რას გვეტყვით, მაგალითად, ტრენინგების, რომელიც აქამდე პროგრამის ერთ-ერთი ძირითადი კომპონენტი იყო...

ტრენინგების კომპონენტი პროგრამაში, შეიძლება ითქვას, მთლიანად ამოვნურეთ. ტრენინგ-კურსი „დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლება“ აკრედიტებული იყო საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ, მაგრამ მას აკრედიტაციის ვადა გაუვიდა და ჩვენ აღარ გავაგრძელეთ იქიდან გამომდინარე, რომ პროგრამის მონაწილე პედაგოგთა თითქმის აბსოლუტურმა უმრავლესობამ (800-ზე მეტმა პედაგოგმა) გაიარა იგი. გარდა ამისა ვატარებდით სხვა მცირებნიან ტრენინგებსაც და გვქონდა საერთაშორისო მასტერკლასებიც, თუმცა წელს აღარც ეს არის გათვალისწინებული. პროგრამაში დაგვრჩა მხოლოდ ერთი ტრენინგი, რომელიც იანვარშია დაგეგმილი და ეკონომიკის საფუძვლებს ეხება. ტრენინგში მონაწილეობის მიღება ფორუმის ყველა წევრ პედაგოგს შეეძლება. კურსზე რეგისტრაცია დეკვემბერში გამოცხადდება და მხოლოდ ერთი – სამდილიანი ტრენინგი ჩატარდება. აღნიშნული თემატიკა პედაგოგთა გამოკითხვის საფუძველზე გამოიკვეთა და ისინი მიიღებენ ცოდნას, თუ რა არის საბაზო ეკონომიკა, რა წესებს და პრიციპებს ეფუძნება თავისუფალი ბაზარი, რას გულისხმობს ლიბერალური მიდგომები, მენარმება, გადასახადები, სახელმწიფოს როლი ეკონომიკის რეგულირების საკითხებში და ა. შ.

საქართველოს სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი ჩვენი პროგრამის ფარგლებში დაფინანსებული პროექტების მეშვეობით თავის მხრივაც შესთავაზებს პედაგოგებს ტრენინგებს.

მათ შესახებ ინფორმაციას თავად ფორუმი გაავრცელებს.

რაც შეეხება სხვა აქტივობებს... წინა წლებში ფეისბუქზე ჩამოვაყალიბეთ ჯგუფი, რომელზეც პერიოდულად, ონლაინ რეჟიმში, სხვადასხვა თემაზე დისკუსიები იმართება. გვინდა, რომ ეს მიმართულება კვლავ გავაგრძელოთ და კიდევ უფრო გავზარდოთ დისკუსიების ინტენსივობა და ხარისხი. ფეისბუქის გვერდი ინფორმაციის გავრცელების საუკეთესო ინსტრუმენტია და ჯგუფის ყველა წევრს მოვუწოდებთ, მეტად იაქტიურონ და კომუნიკაციის ეს საშუალება უფრო ეფექტურად გამოიყენონ.

საუბრის დასაწყისში თქვენ აღნიშნეთ, რომ წლეულს განსაკუთრებულ ყურადღებას „სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის“ ინსტიტუციურად გაძლიერებას დაუთმობთ. კონკრეტულად რას გულისხმობთ ამაში?

2013 წლის ბოლომდე ფორუმის გამგეობასთან მჭიდრო თანამშრომლობით უნდა შემუშავდეს ამ ორგანიზაციის სტრატეგიული დოკუმენტი. ფორუმმა უნდა ჩამოაყალიბოს კონკრეტული სამოქმედო გეგმა, თუ რა გზით ხდავს ორგანიზაციის განვითარებას და საქმიანობის რა მიმართულებებს ირჩევს. აუცილებელი და მნიშვნელოვანია, ორგანიზაციას პერიდეს მკაფიო ხედვა, რის გაკეთებას აპირებს, რა სერვისებს შესთავაზებს პედაგოგებს და დაფინანსების რა წყაროებს დაეყრდნობა. ჩვენის მხრივ ორგანიზაციას დავეხმარებით ხილვადობის გაზრდაში – შეიქმნება მისი ვებ-გვერდი, ხოლო დეკვემბერში ჩატარდება დიდი საჯარო პრეზენტაცია, რომელზეც ფართო საზოგადოების წინაშე ფორუმი სამომავლო გეგმებითა და ხედვით წარსდგება. ორგანიზაციული განვითარების მიზნით კონსულტაციების გარდა ჩვენ მათ დავუფინანსებთ ორ მცირე პროექტს, რომელთაც ფორუმი დამოუკიდებლად განახორციელებს. ამ პროექტების ძირითადი შინაარსი სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიულ კომპეტენციების განვითარების მხარდაჭერა იქნება. ფორუმის გამგეობა უკვე მუშაობს პირველ პროექტზე და ოქტომბერში მისი განხორციელება დაიწყება.

დაბოლოს, საკითხი, რომელსაც სიამოვნებით შევეხებით: ეს არის საქართველოს განათლებისა

და მეცნიერების სამინისტროს აქტიური მხარდაჭერა „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამისადმი“. რაიმე ხომ არ იგეგმება ამ თანამშრომლობის მხრივ?

ძალიან სასიხარულოა, რომ განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრომ ასეთი ინტერესი გამოიჩინა ჩვენი პროგრამისა და ზოგადად, სამოქალაქო განათლების მიმართ. ამის დასტური იყო **მინისტრის მოადგილის პატონ ალუდა გოგლიჩიძის** აქტიური მონაწილეობა ჩვენი ეროვნული კონფერენციის მუშაობაში და პერიოდული სამუშაო შეხვედრები სამინისტროს წარმომადგენლებთან. ახლახან სამინისტრომ კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ინიციატივა გამოიჩინა და გადაწყვიტა, დაინტერესებულ პირებთან ერთად შეიმუშაოს გეგმა, თუ რა შეიძლება გაკეთდეს ქვეყანაში სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით. ამ მიმართულებით სამინისტრომ ჩვენს პროექტთან თანამშრომლობის სურვილი

გამოიტქვა და მათი ინტერესის შესაბამისად, პროექტის ფარგლებში კონსულტანტად მივავლინეთ **ექსპერტი რეზო აფხაზავა**, რომელიც პოლიტიკის დოკუმენტის მომზადებაში – პროცესის ფასილიტაციასა და დოკუმენტის შემუშავებაში დაეხმარება მათ. პროცესში ჩართული არიან სამინისტროს სხვადასხვა უწყების და არასამთავრობო ორგანიზაციების წარმომადგენლები, ექსპერტები და ჩვენი ფორუმის წევრები. ამ თანამშრომლობის შედეგად, ვფიქრობთ, სამინისტროს ოქტომბრის თვეში უკვე ხელთ ექნება აღნიშნული დოკუმენტი. სამინისტროს ასეთი ინიციატივა და მხარდაჭერა არაჩვეულებრივი სტიმულია იმისათვის, რომ ამ საგნის მნიშვნელობა ყველამ კარგად გაიაზროს და გააცნობიეროს. სკოლის ერთ-ერთი უმთავრესი ფუნქცია ხომ სწორედ კარგი მოქალაქის აღზრდაა უპირველესად და საგნისადმი ასეთი უურადღება ნამდვილად წაადგება სრულფასოვანი მოქალაქეების ჩამოყალიბების საქმეს.

ზაფხულის სიახლეები

„**სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის**“ სიახლეებს ამჯერად პროგრამის საზოგადოებასთან ურთიერთობის მენეჯერი ქ-ნი მანანა უუბანერიშვილი გაგვაცნობს, რადგან ჩვენს ტრადიციულ რესპონდენტს, პროგრამის დირექტორს მარინა უშვერიძეს ამ ზაფხულს ქალიშვილი, პატარა ანი შეეძინა. ვულოცავთ ქ-ნ მარინას ამ პედინერებას, ვუსურვებთ ჯანმრთელობას და ისეთ ლირსეულ საზოგადოებაში ცხოვრებას, რომლისთვისაც ყველა ერთად ვიღწვით.

წლევანდელი ზაფხული არ იყო გამონაკლისი, პროგრამა ჩვეულ რეზიდენტი განაგრძობდა საქმიანობას. ტრადიციულად გაიმართა საზაფხულო ბანაკები ბაზალეთზე, სადაც 272 მოსწავლეს და პედაგოგს ვუმასპინძლეთ საქართველოს 11 რეგიონიდან. იქ მოსწავლეებს ჩაუტარდათ ტრენინგები სხვადასხვა თემაზე, როგორიცაა: მოქალაქეობა – ინიციატივა და პასუხისმგებლობა, პრობლემების კვლევა და დაკავშირება საკლუბო პროექტებთან და ადვოკატირებასთან, სამოქალაქო კლუბის არსი, მისი მნიშვნელობა და ძირითადი მიმართულებები, ახალგაზრდების ჩართულობა და სამოქალაქო კლუბის საქმიანობა, საკლუბო და საგრანტო პროექტების შემუშავება, მათი მართვა და შეფასება. შედეგად, მოსწავლეებმა ერთობლივად განიხილეს და მოამზადეს 54 საპროექტო განაცხადი, რომელთა განხორციელებას აკადემიური წლის მანძილზე გეგმავენ. ბანაკის მონაწილეებს საშუალება ჰქონდათ შეხვედროდნენ მოწვეულ სტუმრებს – აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს დემოკრატიისა და მმართველობის ოფისის დირექტორს,

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის მოადგილეს, ცნობილ უურნალისტებს, სამოქალაქო განათლების ექპერტებს და სხვა ცნობილ ადამიანებს. ბანაკებში სხვადასხვა რეგიონებიდან ჩამოსულ მოსწავლეებს კარგი შესაძლებლობა მიეცათ, ერთმანეთი გაეცნოთ, გაეზიარებინათ გამოცდილება და დამეგობრებულიყვნენ.

დღეისათვის უკვე დასრულდა 440 მცირე საგრანტო პროექტი, რაც ამ კომპონენტის წარმატებით მიმდინარეობაზე მეტყველებს. ა.წ 15 აგვისტოს კი გამოცხადდა მორიგი, რიგით მეტვიდე მცირე საგრანტო კონკურსი. საპროექტო განაცხადების შემოტანის ბოლო ვადა 2013 წლის 6 ოქტომბერია. მცირე საგრანტო კონკურსი სამუალებას აძლევს სამოქალაქო კლუბებს, განახორციელონ მათი სკოლისთვის და თემისთვის სასარგებლო აქტივობები.

როგორც გახსოვთ, 2013 წლის აპრილში, მთელი საქართველოს მასშტაბით ჩატარდა ახალგაზრდული ფორუმები, სადაც მოსწავლეებმა პრობლემების იდენტიფიკაციის გზით მოამზადეს 92 საპროექტო იდეა და გააცნეს გადაწყვეტილების მიმღებ პირებს. სხვა-დასხვა მხარეებთან, სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანიზაციებთან და სკოლის ადმინისტრაციასთან კარგად დაგეგმილი თანამშრომლობით და პროგრამის მხარდაჭერით უკვე წარმატებით განხორციელდა 27 პროექტი. დანარჩენ პროექტებზე მუშაობას სამოქალაქო კლუბები წლის ბოლომდე დასრულებენ.

გასულ ზაფხულს სხვადასხვა აქტივობებით იყო დატვირთული პროგრამის სოციმედის კომპონენტიც. ივლისის ბოლოს დაბა ბაკურიანში პროგრამის ფარგლებში სოციალური მედიის მეორე დონის ტრენინგ-ბანაკი ჩატარდა. სამდლიან ტრენინგს საქართველოს ყველა რეგიონიდან, წინასწარი კონკურსის საფუძველზე შერჩეული, 35 სასკოლო სამოქალაქო კლუბის მოსწავლე ესწრებოდა. ტრენინგის ყველა მონაწილე აქტიური ბლოგერია და გავლილი აქეს პროგრამის ფარგლებში ჩატარებული სოციალური მედიის პირველი დონის ტრენინგი. ტრენინგის განმავლობაში მოსწავლეებმა შეისწავლეს სოციალური მედიის ინსტრუმენტების (Video Advocacy, Livestreaming, Online broadcasting) ეფექტურად გამოყენება სამოქალაქო განათლების პროექტების წარმატებით განხორციელების

მიზნით და მოამზადეს ვიდეო პროექტები მათვის საინტერესო და აქტუალურ თემებზე.

ასევე, ივლისში შევაჯამეთ ბლოგების კონკურსის შედეგები. თბილისში, სასტუმრო „რადისონ ბლუ ივერაში“ პროგრამის ფარგლებში ბლოგების კონკურსში გამარჯვებული მოსწავლეები დაჯილდოვდნენ. კონკურსი 2013 წლის მაისში გამოცხადდა და მასში მთელი საქართველოს მასშტაბით 114-მა მოსწავლემ მიიღო მონაწილეობა შეიდ წომინაციაში: ახალგაზრდა მოხალისე, ახალგაზრდა ომბუდსმენი, ბუნების დამცველი, მოქალაქე უურნალისტი, ჯანსაღი ცხოვრების ადვოკატი, ახალგაზრდა განმანათლებელი, სასკოლო სამოქალაქო კლუბის ბლოგი. პირველ ადგილზე გასულ კონკურსანტებს სერტიფიკატები და სამასოვრო საჩუქრები უიურის საპატიო წევრებმა გადასცეს. სამასოვრო საჩუქრები და სერტიფიკატები მიიღეს მეორე და მესამე ადგილზე გასული ბლოგების ავტორებმაც.

ა.წ. 2 ივლისს, თბილისში, განათლების მულტიმედია ცენტრში, პროგრამის ფარგლებში, ჩატარდა ონლაინ კონფერენცია, რომლის სტუმარი იყო საქართველოს სახალხო დამცველი ურა ნანუაშვილი. ბ-ნი ურა ერთი საათის განმავლობაში პასუხობდა აუდიტორიაში მყოფი თბილისის სასკოლო სამოქალაქო კლუბების

წევრების და SKYPE-ის მეშვეობით მიღებულ საქართველოს 11 რეგიონის მოსწავლეების შეკითხვებს. კითხვები ეხებოდა შშმ პირთა, დევნილთა, სოციალურად დაუცველი ადამიანების უფლებათა დაცვას.

ივლისის თვეშივე დოკუმენტური ფილმების კონკურსში გამარჯვებულმა მოსწავლეებმა ფილმების გადაღებაზე მუშაობა დასრულეს. „ჩვენ ვსაუბრობთ სამოქალაქო განათლებაზე“ - ამ სლოგანით ჩატარდა პროგრამის ფარგლებში კონკურსი საუკეთესო სცენარისათვის. გამარჯვებული სცენარები სამოქალაქო კლუბების საქმიანობას აღნირდა. სწორედ ამ სცენარების მიხედვით შეიქმნა დოკუმენტური ფილმებიც.

სცენარების კონკურსში საქართველოს სხვადასხვა რეგიონიდან 7 გამარჯვებული მოსწავლე გამოვლინდა. ყველა მათგანმა გაიარა ტრენინგი თბილისში, მულტიმედია საგანმანათლებლო ცენტრში. ტრენინგის განმავლობაში მათ შეისწავლეს საოპერატორო ხელოვნება, ვიდეომონტაჟი და მიიღეს დოკუმენტური ფილმების შესაქმნელად საჭირო ცოდნა. ფილმების გადაღებისა და დამონტაჟებისათვის საჭირო ტექნიკური და პროგრამული რესურსები საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტმა უზრუნველყო. ფილმებს მოსწავლეები სხვადასხვა სოციალური ქსელების საშუალებით გაავრცელებენ, ასევე მოაწყობენ ჩვენებებს სკოლებში და ფილმის გადაღებასთან დაკავშირებულ გამოცდილებას თანატოლებს გაუზიარებენ.

პროგრამის მიმდინარეობის შესახებ ინფორმაციის გაზიარების მიზნით 24 ივლისს, ფუნიკულიორის ახლადგახსნილ ცენტრში, გაიმართა შეხვედრა მედიის წარმომადგენლებთან. შეხვედრის თემა იყო სამოქალაქო განათლების მნიშვნელობა დემოკრატიული საზოგადოების მშენებლობის პროცესში. შეხვედრას

საქართველოს ტელე-რადიო კომპანიების – საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებელი, რადიო 1, მეცხრე არხი, მაესტრო, ერთსულოვნება, მწვანე ტალღა – ურნალისტები ესწრებოდნენ. შეხვედრა კონსტრუქციულად წარიმართა კითხვა-პასუხის რეჟიმში. დაიგეგმა მომავალი თანამშრომლობა სხვადასხვა ტელე და რადიო კომპანიებთან სამოქალაქო განათლების სწავლების პოპულარიზაციის მიზნით. შეხვედრის შესახებ სიუჟეტი მეცხრე არხის საინფორმაციო გამოშვებაში გაშუქდა.

მედიის წარმომადგენლებთან შეხვედრის შემდეგ, გაიზარდა მათი დაინტერესება სამოქალაქო განათლების სწავლების საკითხით საქართველოში. პროგრამის მიმდინარეობისა და სამოქალაქო კლუბების მიერ განხორციელებული პროექტების წარმატებებზე სასაუბროდ ტელე და რადიო გადაცემებში მონაწილეობის მისაღებად მიწვეული იყვნენ სასკოლო სამოქალაქო კლუბების მოსწავლეები, სამოქალაქო განათლების პედაგოგები და სამოქალაქო განათლების დამხმარე სახელმძღვანელოების ავტორები, პროგრამის თანამშრომლები. სიუჟეტები სამოქალაქო კლუბების საქმიანობის შესახებ ტელეკომპანია „ერთსულოვნების“ დღის და „TV9-ის“ დღის გადაცემებში გავიდა. პროგრამის ფარგლებში განხორციელებულ პროექტებს დაეთმო საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის „რადიო 1-ის“ გადაცემებიც – „ლიასტუდია“ და „გენდერი და პოლიტიკა“.

ამდენად, გასული ზაფხული პროგრამის მონაწილეებისთვის საინტერესოდ იყო დატვირთული. სექტემბრიდან კი ახალი სასწავლო წელი დაიწყო და პროგრამის აქტივობა კიდევ უფრო გაიზრდება. წარმატებებს ვუსურვებთ ჩვენს პედაგოგებსა და მოსწავლეებს.

ორგან მეტი სერტიფიკატი

მიმდინარე წელს სასერტიფიკაციო გამოცდებზე სამოქალაქო განათლების პედაგოგებმა ბევრად უკეთესი შედეგები აჩვენეს – შარშანდელთან შედარებით ორჯერ მეტმა პედაგოგმა მოიპოვა სასურველი სერტიფიკატი. რამ განაპირობა ეს წარმატება და, ზოგადად, რა მდგომარეობაა ამ მხრივ სფეროში, გვესაუბრება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების კონსულტანტი გიორგი გახელაძე:

პატონო გიორგი, მართლაც სასიხარულო ფაქტია სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა წარმატება წლევანდელ სასერტიფიკაციო გამოცდებზე, რასაც მათ გულითადად ვულოცავთ. როგორ ფიქრობთ, რამ განაპირობა ასეთი შედეგი?

დიახ, წამდვილად აღსანიშნავი ფაქტია და მილო-ცვას მეც სიამოვნებით ვუერთდები. თუ გასული წლების მდგომარეობას თვალს გადავავლებთ, წლევანდელი შედეგები მონაწილეთა რაოდენობის და მოპოვებული სერტიფიკატების მიხედვით ბევრად უკეთესია, რაც გარკვეული ანალიზის და დასკვნების საშუალებას გვაძლევს. სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთა სერტიფიცირება 2011 წელს დაიწყო. იმ წელს ამ საგნობრივ გამოცდაში 157 ადამიანი მონაწილეობდა, ხოლო სერტიფიცირებული გახდა მხოლოდ – 29. წელს კი ეს შედეგი საგრძნობლად გაუმჯობესდა – გამოცდაზე გავიდა 328 პედაგოგი, სერტიფიკატი მოიპოვა 58-მა ანუ ზუსტად ორჯერ მეტმა, ვიდრე შარშან. რას შეიძლება მივაწეროთ ეს? 2012 წელს „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში ჩატარებული მრგვალი მაგიდები სპეციალურად მიეძღვნა სერტიფიცირების თემას და მათზე დაწვრილებით განვიხილეთ საგამოცდო პროგრამები, სტანდარტები, ტესტები. ანალიზის შედეგად ცალსახად გამოიკვეთა, რომ 2011 წელთან შედარებით 2012 წლის შედეგების გაუარესება უკავშირდებოდა საგამოცდო ტესტის რადიკალურ ცვლილებას: შინაარსობრივ საკითხთა წრის შემცირებას და დასმული კითხვების სირთულის გაზრდას. მოუქნელი და ხისტი იყო ტესტების შეფასების სქემაც, კრიტერიუმები – ნაწილობრივად სწორი პასუხი მკაცრად ფასდებოდა ნული ქულით. ფორუმის მრგვალი მაგიდების ფარგლებში ჩატარებული კვლევის შედეგები და რეკომენდაციები შემდეგ ჩვენ სპეციალურ შეხვედრაზე ეროვნული საგამოცდო ცენტრის წარმომადგენლებს გავუზიარეთ. მათი

ნაწილი ეროვნულმა საგამოცდო ცენტრმა 2013 წლის გამოცდებზე გაითვალისწინა – ტესტებში შეიტანა შესაბამისი ტიპის დავალებები, ხოლო დამხმარე ლიტერატურად პროგრამის ფარგლებში გამოცემული სახელმძღვანელოები მიუთითა. მაგრამ ფაქტობრივად უცვლელი დატოვა საგამოცდო ტესტის სტრუქტურა და ტესტის შეფასების სისტემა. მიუხედავად ამისა, პედაგოგებმა მაინც უკეთესი შედეგები აჩვენეს წელს, რაც, ვფიქრობ, მნიშვნელოვნად განაპირობა სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის ამოქმედებულმა პროფესიული განვითარების პროგრამება. კერძოდ, ვგულისხმობ იმ 93 საათიანი ტრენინგების გრძელვადიან კურსს, რომელიც მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულმა ცენტრმა განახორციელა და რომლის მომზადებაში დიდი წვლილი მიუძღვით სამოქალაქო განათლების ფორუმის წევრებს. კურსი 400-მდე მასწავლებელმა გაიარა, მათგან 200-ზე მეტი გამოცდაზე გავიდა, რაც მონაწილეთა ორი მეტად შეადგენდა. გარდა ამისა გაიზარდა მასწავლებელთა ხელმისაწვდომობა დამატებით ლიტერატურაზე, რამაც გარკვეულწილად განაპირობა სერტიფიცირების შედეგების გაუმჯობესება. სულ კი სამი წლის განმავლობაში, სამოქალაქო განათლების 133 სერტიფიცირებული პედაგოგი გვყავს, რაც მათი საერთო რაოდენობის 10%-ია. თუკი იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ სამოქალაქო განათლება რამდენიმე წელია ისწავლება სკოლებში და ამ საგნის პედაგოგთა კორპუსი მხოლოდ ახლა ყალიბდება, ეს ნამდვილად არ არის ცუდი შედეგი. ბევრად უკეთესი შედეგიც გვექნებოდა, სერტიფიცირების მოდელი უფრო სამართლიანი და სრულფასოვანი რომ ყოფილიყო.

მაშინ, მოდით, უფრო კონკრეტულად ვისაუბროთ არსებულ მოდელზე. რას გულისხმობთ მის არასრულფასოვნებაში და თუ ასეა, რამდენად აუცილებელია, რომ პედაგოგმა გაიაროს ეს გამოცდა, რას აძლევს სერტიფიცირება მას?

სერტიფიცირება აუცილებელი და გარდაუვალი პირობაა პედაგოგისთვის. ზოგადი განათლების შესახებ კანონი განმარტავს, რომ მასწავლებელი არის ადამიანი, რომელიც ზოგადი განათლების სასწავლო გეგმის მიხედვით ატარებს საგაკვეთო-ლო პროცესს სკოლაში და ამისთვის არის სპეციალურად სერტიფიცირებული, ანუ აქვს შესაბამისი უმაღლესი განათლება და პლუს სერტიფიკატი. სერტიფიკატის მოპოვება ხდება მხოლოდ სასერტიფიკაციო გამოცდის ჩაბარების შედეგად, რაც ჩვენი კანონმდებლობის თანახმად, ნებაყოფლობითა 2015 წლის შემდეგ კი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში მხოლოდ სერტიფიცირებული პედაგოგები იმუშავებენ. ამგვარად, სერტიფიცირება მასწავლებლობის უფლების დადასტურებაა, თუმცა პედაგოგთა გარკვეულ ნაწილს არ მოსწონს ეს და შეურაცხყოფილადაც კი თვლის თავს. მიაჩინათ, რომ მათ უმაღლესი განათლების დიპლომით მოიპოვეს მასწავლებლობის უფლება, დაადასტურეს საკუთარი კვალიფიკაცია და ხელახლა ამის გამეორება არ არის საჭირო. მზარდ რაოდენობას პედაგოგებისა კი სერტიფიცირების სურვილი აქვს, მაგრამ არ მოსწონს არსებული მეთოდი. ვფიქრობ, ეს არის ერთგვარი გამოწვევა, რომელსაც სახელმწიფომ უნდა უპასუხოს. საუბარი იმაზე, რომ პედაგოგთა სერტიფიცირების მოდელიც და ხარისხიც არადამაკმაყოფილებელია და არსებული მოდელით ჩატარებული გამოცდები ვერ ამოწმებს მასწავლებლობისთვის საჭირო უამრავ აუცილებელ კომპეტენციას, ჯერ კიდევ 2012 წლიდან დაიწყო და დადგა საკითხი, რომ შემუშავდეს სამასწავლებელო პრაქტიკის შეფასების მოდელი, რომელიც სანდოდ დაგვარწმუნებს, თუ რამდენად იმსახურებს ესა თუ ის პედაგოგი მასწავლებლობას. ეს ინიციატივა სხვადასხვა სახელმწიფო და არასახელმწიფო ორგანიზაციებმა გამოთქვეს და მასზე მუშაობა უკვე წელიწადია მიმდინარეობს მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრში. საკითხზე მუშაობს გამოცდების ეროვნული ცენტრიც და უნდა ვივარაუდოთ, რომ წინ მნიშვნელოვანი ცვლილებები გველის.

რაც შეეხება თქვენს კითხვას, თუ რას აძლევს სერტიფიცირება პედაგოგებს, გეტყვით, რომ გარდა მასწავლებლობის უფლებისა, იგი მათ-თვის ფინანსურ დანამატსაც ითვალისწინებს. ეს არის მატერიალური სტიმული, თუმცა მისი მიღების პირობები ძალიან მოუქნელია. დანამატი ძირითადად, მიბმულია სამუშაო განაკვეთზე და მხოლოდ 18 საათიანი საგაკვეთილო დატვირთვის შემთხვევაში ემატებოდა სერტიფიცირებულ პედაგოგს. მაგრამ იმის გამო, რომ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთათვის ასეთი დატვირთვა იშვიათია, სერტიფიცირებულთა უმრავლესობა ვერ იღებდა დანამატს. მართალია, 2013 წლიდან საგაკვეთილო დატვირთვის ნორმა 15 საათამდე შემცირდა, მაგრამ საგანი ძირითად მეცხრე-მეათე კლასებში ისწავლება და არც ამდენი უგროვდებათ, ამიტომ სერტიფიცირებულ მასწავლებელთა უმეტესობა კვლავაც ვერ იღებს დანამატს, რომელიც თავისთვარადც არაა დიდი. ასე, რომ დღის წესრიგში დადგა საკითხი – შეიცვალოს დანამატის მიბმის პრინციპი, რაც გულისხმობს იგივე ბიუჯეტის პირობებში არსებული რესურსის უფრო სამართლიანად განაწილებას – კერძოდ, სერტიფიცირებული მასწავლებელის საგაკვეთილო საათის ღირებულება აღემატებოდეს არასერტიფიცირებული მასწავლებლის ანაზღაურებას. ეს იძლევა საშუალებას, რომ სერტიფიცირებული ანუ უფლებადადასტურებული და კომპეტენცია ამაღლებული პედაგოგი სათანადოდ ფასდებოდეს და არ რჩებოდეს სტიმულს მიღმა. დღეს მათ ასეთი სტიმული არ აქვთ, რაც აისახება კიდევ სერტიფიცირებით მასწავლებელთა დაინტერესებაზე. 2010 წლიდან მოყოლებული (რაც სერტიფიცირების პროცესი დაიწყო) 2013 წლის ჩათვლით მასწავლებელთა სრული რაოდენობის მხოლოდ 20%-მდე სერტიფიცირებული და თუ პროცესი მომავალშიც ამ ტემპით გაგრძელდა, 2015 წლამდე მათი ნახევარიც არ იქნება სერტიფიცირებული ანუ არ ექნება უფლება – ასწავლოს. ასეთ შემთხვევაში საჭირო გახდება სკოლებში ახალი მაღალკვალიფიციური კადრის მოზიდვა, რომელიც იოლად დაადასტურებს თავის კომპეტენციას. ასეთი კადრის მოძიება კი არც ისე იოლია.

რამდენადაც ვიცი, არსებობს ფაქტები, როდესაც სერტიფიცირებული პედაგოგები გარკვეული მიზეზების გამო საგანში საგაკვეთილო საათების გარეშეც რჩებიან...

დღიახ, სამწუხაოოდ, ასეთი ფაქტებიც არსებობს, რადგან სამოქალაქო განათლებისადმი მიდგომა სკოლებში კვლავაც ზერელე და არასერიოზულია. სკოლის ადმინისტრაცია ხშირად სამოქალაქო განათლების საათებს იმ პედაგოგებს უნანილებს, ვისაც ნაკლები საათობრივი დატვირთვა აქვთ, ხოლო ორმაგად სერტიფიცირებული მასწავლებლები (ასეთები სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა კორპუსში ბევრია) მხოლოდ ძირითადი საგნის ანაბარა, სამოქალაქო განათლების საათების გარეშე რჩებიან. ამგვარად, სამოქალაქო განათლებაში სერტიფიცირებული, კომპეტეტური მასწავლებლები ჩამოცილებული არიან საგანს, რაც კვალიფიციურ პედაგოგთა კადრების არასტაბილურობას და დენადობას იწვევს. ეს ერთის მხრივ, ხელს უშლის მდგრადი, პროფესიონალური კორპუსის ჩამოყალიბებას სამოქალაქო

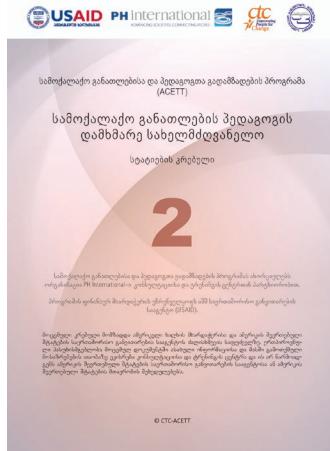
განათლებაში და მეორეს მხრივ, სტიმულს უკარგავს პედაგოგს, რომ მისი მდგომარეობა სერტიფიცირების გამო გაუმჯობესდება სამუშაო ბაზარზე, რაც ძალიან სავალალია. ეს პრობლება მოითხოვს მუშაობას განათლების სამინისტროს და სკოლების ადმინისტრაციებთან, რათა მკაფიო გახდეს რეკომენდაციები სამოქალაქო განათლების სწავლებაში და საგანში სერტიფიცირებულ პედაგოგებს უპირატესობა ენიჭებოდეთ. ეს ადამიანები ხომ, ასე ვთქვათ, პიონერები, ყინულმჭრელები არიან ამ დისციპლინაში და მათი მონიტორინგი და შემართება საგანმანათლებლო სივრცეში სათანადოდ უნდა ფასდებოდეს.

საპითხევი სამოქალაქო განათლების პედაგოგთათვის

სამოქალაქო განათლება, როგორც საგანი იმდენად უნივერსალურია, რომ განუწყვეტელ კითხვას და თვალსაწიერის გაშლას მოითხოვს და არამხოლოდ იმიტომ, რომ სასერტიფიკაციო გამოცდაა ჩასაბარებელი. თუმცა, სწორედ გამოცდისთვის ერთგვარი ორიენტირის შემოთავაზება იყო მოტივი პროგრამის ფარგლებში შექმნილიყო სამოქალაქო განათლების პედაგოგის დამხმარე სახელმძღვანელო. ამ მიზნით შეიკრიბა უმაღლესი რანგის ექსპერტების ავტორობით გამოცემული თანამედროვე სახელმძღვანელოებიდან ამოკრეფილი სტატიები, ტექსტები სპეციალურად ითარგმნა ქართულ ენაზე და კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრის (CTC) მიერ ელექტრონულად გამოიცა სამოქალაქო განათლების პედაგოგის

დამხმარე სახელმძღვანელო, რომელიც სამ წიგნად განთავსდა civics.ge-ს პორტალზე: http://civics.ge/index.php?m=844&cat_id=20.

კრებულის პირველ თავში სოციალური მეცნიერებების საგანი და ამოცანები, მიკრო და მაკრო სოციალური თეორიები, გენდერის, რელიგიისა და კულტურის ცნებებია მიმოხილული; **მეორე თავში** წაიკითხავთ ტექსტებს პოლიტიკის არსის, პოლიტიკური იდეოლოგიების ტიპოლოგიაზე, პოლიტიკურ სისტემასა და პოლიტიკურ რეჟიმებზე. აქვე უფრო მეტს შეიტყობთ დეცენტრალიზაციის, გლობალიზაციის, ნაციონალიზმის, მულტიკულტურალიზმის, თავისუფლებისა და დემოკრატიის ცნებების შესახებ; **მესამე თავი** კი

ეთმობა ეკონომიკის ძირითად პრინციპებსა და მის ტიპებს, მსოფლიო ეკონომიკის განვითარების ტენდენციებს და სხვადასხვა ინსტიტუციების როლს ეკონომიკაში. კრებულს ახლავს დეტალური შინაარსი და ტერმინებისა და პიროვნებების საძიებელი.

აღნიშნული თემები ფორუმის პედაგოგებთან თანამშრომლობით განისაზღვრა, ტექსტები კი უმაღლესი სასწავლებლების პროფესურის მიერაა რეკომენდებული. სწორედ ამ ტექსტებით „იკვებება“ უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტობა დღეს.

გამოცემაზე მუშაობისას საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს წარმომადგენლებისა და სფეროს ექსპერტების რეკომენდაციებიც გავითვალისწინეთ.

კრებულის შემდგენელ-რედაქტორის, სამოქალაქო განათლების ექსპერტის თამარ ბრეგვაძის განმარტებით: ამგვარი დამხმარე სახელმძღვანელოს შექმნის აუცილებლობა სამოქალაქო განათლების ინტერდისციპლინარულმა ხასიათმა განაპირობა. სამოქალაქო განათლება ახალი საგანია საქართველოს სკოლებში. საგნის პედაგოგთა მომზადების კონცეფცია უმაღლესი განათლების სფეროში მხოლოდ ახლახან დაინერგა, ამიტომ მოქმედი მასწავლებლების დიდი ნაწილი სოცი-ალური მეცნიერებების კუთხით ცოდნის გაღრმავების აუცილებლობას აღიარებს.

იმედი გვაქვს, ეს კრებული პედაგოგებისათვის პროფესიაში კიდევ ერთ კარგ მეგზურად იქცევა და სწავლა-სწავლების პროცესს უფრო საინტერესოს გახდის.

თეა გულუა

ძვირფასო პედაგოგებო!

გაცნობებთ, რომ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმს ახალი კოორდინატორი ჰყავს. სხვა სამსახურში გადასვლის გამო **თეა გულუაში** ეს მოვალეობა დატოვა და მას ახლა **ბექა ურუშაძე** ასრულებს. გულითადი მადლობა თეას ფორუმში გაწეული სამუშაოსთვის, მეგობრობისთვის და წარმატებებს ვუსურვებთ კვლავაც. წარმატებები აგრეთვე ბექას – ფორუმთან დაკავშირებულ თქვენთვის საინტერესო საკითხებზე ახლა უკვე შეგიძლიათ მას მიმართოთ.

მოგვწერეთ თქვენი მოსაზრებები, შეხედულებები, გაგვიზიარეთ საკუთარი გამოცდილება და საქმიანობა-ში მიღწეული წარმატებები მისამართზე:

თბილისი, ოთარ ჩხეიძის 5
(ყოფილი: ალ. ყაზბეგის 34/4)
ტელეფონი: 220 67 74

ელ-ფოსტა: civics@ctc.org.ge

www.civics.ge

გამოცემის რედაქტორი: რიტა ბაინდურაშვილი
დიზაინი და დაკაბიღონება: შოთა კოსოვი

საინფორმაციო ბიულეტენი მომზადდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერისა და ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს ძალისხმევის საფუძველზე. ერთპიროვნული პასუხისმგებლობა მოცემულ ბიულეტენში ასახული ინფორმაციისა და მასში გამოთქმული მოსაზრებების თაობაზე ეკისრება კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრს და ის არ წარმოადგენს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოსა ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებებს.